

DSB: VOL OP KOERS RICHTING AFGROND

De ondergang van DSB Bank kent vele vaders. Maar de basis voor de deconfiture is gelegd door zijn oprichter, Dirk Scheringa.

TEKST: JOOST SCHMETS

De 21ste eeuw begint slecht voor beleggers. De AEX-index is voor het eerst in tien jaar gedaald. Op 31 december 2000 stond de bekendste graadmeter van de Amsterdamse effectenbeurs 5 procent lager dan aan het begin van dat jaar. En dat terwijl het er in de lente nog zo goed uit zag. De introductie op de koersborden van internetprovider World Online, de grootste beursgang van een ict-bedrijf in Europa, zorgde voor euforie in de financiële wereld. Maar binnen korte tijd draaide de beursgang van World Online uit op een debacle. Beleggers bleken stelselmatig te zijn misleid en leden forse schade.

Er was nog een bedrijf dat in 2000 zijn beursgang had gepland. De kredietbank Dirk Scheringa Beheer, DSB, wilde in september zijn entree maken op het Damrak. Grootaandeelhouder, oprichter én directeur Dirk Scheringa blies de plannen de dag voor beursintroductie af. Met de wetenschap van nu mogen beleggers daar blij mee zijn.

Negen jaar later gaat DSB, inmiddels een 'echte' bank geworden, failliet. Zo'n 400.000 klanten zijn gedupeerd, 1.400 mensen verliezen hun baan en duizenden huizenbezitters blijven achter met een peperdure hypotheek.

Dirk Scheringa had van DSB een echt volksaandeel willen maken, maar particuliere beleggers toonden nauwelijks belangstelling. Scheringa zag het turbulente beursklimaat als de oorzaak van die desinteresse onder particulieren. Het is ook waarschijnlijk dat beleggers in de gaten hadden dat ze bij DSB altijd de tweede viool zouden spelen. Want bij DSB telde maar één stem en dat was die van Dirk Scheringa. Om dat overwicht te behouden was veel geoorloofd. Hij zei het zelf zo, na de mislukte beursintroductie van

zijn bedrijf: "Zelfs na de beursgang houd ik 67 procent van de aandelen in handen, dus ik kan doen wat ik wil."

ALMACHT VOOR DE VAL

Vorige week verscheen het langverwachte rapport over de ondergang van DSB Bank. Commissievoorzitter Michiel Scheltema en zijn team zetten in bijna 350 pagina's glashelder uiteen hoe het DSB-schip heeft kunnen zinken, terwijl de kapitein bleef roepen dat het vol op koers lag. Scheltema is duidelijk over de rol van de DSB-voorman. Scheringa bestuurde DSB als een gewone onderneming, terwijl de wet bijzondere eisen stelt aan de leiding en organisatie van een bank. Wettelijk moet een bank

persoonlijke holding van Dirk Scheringa. De dominantie van Scheringa is dan ook het vaste refrein in de hele DSB-saga. Hij was (indirect) de enige aandeelhouder van DSB en kon op die manier bestuurders en commissarissen naar eigen goeddunken benoemen en ontslaan. Natuurlijk was Scheringa zelf voorzitter van die raad van bestuur. Die almacht had zijn weerslag op de samenstelling van het bestuur van DSB.

Scheringa is groot geworden als kredietverstrekker, een bankier is hij niet. Volgens de commissie-Scheltema miste hij de noodzakelijke kennis van bankieren en had hij ook geen interesse om bij te leren op dit vlak. Zaken als risicobeheer waren bij DSB van ondergeschikt belang, net als de nauwgezette naleving van wet- en regelgeving.

DSB was voornamelijk een agressieve verkoopmachine, de commerciële kant overheerste volledig. Wie daartegen ageerde, kon rekenen op problemen. Zo ondervond ook Reggie de Jong, bestuurslid van DSB tot mei 2008. Zij probeerde binnen de raad van bestuur steeds opnieuw aandacht te vragen voor naleving van wet- en regelgeving, de zogenoemde 'compliance'. Dat viel niet in goede aarde bij Scheringa en vertrouwelingen. Tegenover onderzoeker Scheltema verklaarde De Jong dat ze door de overige leden van de raad van bestuur als spion van toezichthouder De Nederlandsche Bank werd bestempeld.

De raad van commissarissen bij DSB was tandeloos. De raad van bestuur, met Scheringa als centrale figuur, nam de toezichttaak van zijn commissarissen niet serieus. Belangrijke informatie werd niet gedeeld. De informele sfeer die Scheringa cultiveerde was een van de oorzaken. Nogal wat besluiten werden in onderonsjes afgehamerd. In reguliere vergaderingen kwa-

DE RAAD VAN COMMISSARISSEN VAN DSB BANK WAS TANDELOOS

een goed ingerichte organisatie en een deskundige, betrouwbare leiding hebben. Belangenverstrengeling is uit den boze en er moet gedegen met risico's worden omgesprongen. Een slagvaardige raad van commissarissen moet toezien op deze aspecten.

DSB faalde op al deze vijf punten. Eerst de organisatie. Een blik op de structuur van het hele DSB-imperium zegt eigenlijk alles. Alle bedrijfsonderdelen – van financieringen en vastgoed tot verzekeringen, van bank en schaatsploeg tot museum en voetbalclub AZ – vielen onder de paraplu van de